

Vodní právo 5

Vodní toky a jejich ochrana, správa vodních toků a správa povodí

Zdeněk Horáček
FPR ZČU, 2022/23



Vodní právo 5

Vodní tok (§ 43 vodního zákona)

- Vodní toky jsou
 - povrchové vody
 - tekoucí vlastním spádem
 - v korytě
 - trvale nebo po převažující část roku,
 - a to včetně vod v nich uměle vzdutých

Jejich součástí jsou i vody ve slepých ramenech a v úsecích přechodně tekoucích přirozenými dutinami pod zemským povrchem nebo zakrytými úseky

- V pochybnostech o tom, zda jde o vodní tok, rozhoduje vodoprávní úřad. Může též rozhodnout, že vodním tokem jsou i jiné povrchové vody
- Vodní tok podle vodního zákona = médium oddělené od koryta
- **Vodní tok podle ZOPK:** významný krajinný prvek [§ 3 odst. 1 písm. b)] včetně ekosystému
- § 47 odst. 1: Člení se na významné vodní toky (vyhláška č. 178/2012 Sb.) a drobné vodní toky

Vodní právo 5

Koryto vodního toku (§ 44 vodního zákona)

- Protéká-li vodní tok po pozemku, který je evidován v katastru nemovitostí jako vodní plocha, je korytem vodního toku tento pozemek
- Protéká-li vodní tok po pozemku, který není evidován v katastru nemovitostí jako vodní plocha, je korytem vodního toku část pozemku zahrnující dno a břehy koryta až po břehovou čáru určenou hladinou vody, která zpravidla stačí protékat tímto korytem, aniž se vylévá do přilehlého území
- **Přírozeným korytem vodního toku** je koryto nebo jeho část, které vzniklo přírozeným působením tekoucích povrchových vod a dalších přírodních *faktorů* nebo provedením opatření k nápravě zásahů způsobených lidskou činností nebo odstraněním vodního díla za účelem obnovy přírodního koryta drobného vodního toku a které může měnit svůj směr, podélný sklon a příčný profil
- Umělé koryto vodního toku = upravené koryto vodního toku vodním dílem
- V pochybnostech o hranici koryta vodního toku nebo o tom, zda se jedná o přírozené koryto vodního toku, rozhodne místně příslušný vodoprávní úřad
- Změny koryta vodního toku (§ 45 vodního zákona)
- Ochrana vodních toků a jejich koryt (§ 46 vodního zákona)

Vodní právo 5

Koryto vodního toku – naplavenina a strž (§ 1068 - § 1071 OZ)

- Zemina naplavená poznenáhla na břeh náleží vlastníkovi pobřežního pozemku. To platí i o přírůstcích vzniklých působením větru nebo jiných přírodních sil (§ 1068 OZ)
- Velká a rozeznatelná část pozemku, kterou vodní tok odplaví k jinému břehu, se stává součástí pobřežního pozemku, pokud původní vlastník k odplavenému pozemku neuplatní své právo po dobu jednoho roku (§ 1069 OZ)
- Oddělí-li vodní tok od pozemku jeho část jako ostrov, je vlastník původního pozemku vlastníkem ostrova (§ 1070 OZ)
 - V ostatních případech náleží ostrov vlastníku vodního koryta
- Vodní koryto vzniklé strží nebo v důsledku vzniku ostrova se stává vlastnictvím vlastníka původního koryta (§ 1071 OZ)

Vodní právo 5

Správa vodních toků (§ 47 vodního zákona)

- Vodní toky jsou předmětem správy
- Činnosti správy vodních toků zejména (§ 47 odst. 2 vodního zákona):
 - Sledování stav koryt vodních toků a pobřežních pozemků z hlediska funkcí vodního toku, Péče o koryta vodních toků, Údržba břehových porostů, Vytváření podmínek umožňující oprávněná nakládání s vodami, Spolupráce při zneškodňování havárií na vodních tocích
- Správa významných vodních toků (§ 47 odst. 4 vodního zákona)
- Správa vodních toků ≠ údržba přirozeného vodního toku v korytě (viz rovněž **KS v Českých Budějovicích 10 A 51/2015 – 34**)
- Sdílení povinností mezi správcem vodních toků a vlastníky koryt vodních toků
- Podrobnosti vyhláška č. 178/2012 Sb.
- Výkonem povinností a oprávnění správy vodních toků nejsou jsou dotčeny zvláštní právní předpisy týkající se OPK (§ 49 odst. 1 vodního zákona)
- **NS 22 Cdo 1244/2007**: Svedení vodního toku na cizí pozemek je nepřípustné bez ohledu na to, zda snad přesahuje míru přiměřenou poměrům; ochranu proti nim poskytuje negatorní žaloba.

Vodní právo 5

Správci vodních toků (§ 48 vodního zákona)

- Správu významných vodních toků zajišťují **správci povodí**
- O určení správcem a zrušení správcem drobného vodního toku rozhoduje MZe
- Určená správa na území vojenských újezdů a národních parků
- Na drobných VT, ke kterým nebyl určen správce drobného vodního toku, vykonává jejich správu správce vodního toku, jehož je drobný VT přítokem
- Správce povodí vykonává dohled nad správou drobných vodních toků
- Povinnosti správců vodních toků za povodní (§ 83 VZ)
- **NSS 5 A 20/2001 – 46:** Při rozhodování o povinnosti správce vodního toku podle ustanovení § 35 zákona č. 138/1973 Sb., o vodách (vodní zákon), musí být především najisto postaveno, kdo je tímto správcem.

Vodní právo 5

Správa povodí a správci povodí (§ 54 vodního zákona)

- Povodí je území, ze kterého veškerý povrchový odtok odtéká sítí VT a případně i jezer do moře v jediném vyústění, ústí nebo deltě VT (§ 2 odst. 10 VZ)
- Správou povodí se rozumí: Správa významných vodních toků, Některé činnosti spojené se zjišťováním a hodnocením stavu povrchových a podzemních vod v dané oblasti povodí a Další činnosti, které vykonávají správci povodí podle § 54 odst. 3 a 4 VZ – zejména podpora činnosti vodoprávních úřadů – stanoviska správce povodí
- **NSS 10 As 143/2016 – 121:** [...] správce povodí nebyl v řízení dotčeným orgánem a jeho doporučení nemá povahu závazného stanoviska. Kladné závazné stanovisko vydal odbor životního prostředí žalovaného, který doplnil závazné stanovisko odboru životního prostředí Úřadu městské části Praha 15.
- Správu povodí vykonávají správci povodí = státní podniky Povodí (zákon č. 305/2000 Sb., o povodích): Povodí Labe, státní podnik, Povodí Moravy, státní podnik, Povodí Odry, státní podnik, Povodí Ohře, státní podnik, Povodí Vltavy, státní podnik
 - Hlavním předmětem činnosti Povodí je správa vodohospodářsky významných vodních toků, vodních toků tvořících státní hranici, jakož i provoz a údržba vodohospodářských děl ve vlastnictví státu (§ 4 odst. 1 zákona o povodích)

Vodní právo 5

Oprávnění při správě vodních toků (§ 49 vodního zákona)

- Při výkonu svých práv a povinností vstupovat a vjíždět v nezbytném rozsahu na cizí pozemky a stavby
- Z důvodu péče o koryta vodního toku a po projednání s vlastníky pozemků odstraňovat nebo nově vysazovat stromy a keře na pozemcích při něm
- Požadovat předložení povolení nebo souhlasu vodoprávního úřadu týkajícího se vodního toku a zjišťovat, zda jsou tato rozhodnutí dodržována
- Dávat pokyny pro manipulaci s vodními díly jejich uživatelům v rámci komplexního manipulačního řádu soustavy vodních nádrží na vodním toku, pokud to vyžaduje mimořádná situace
- Správci vodních toků mohou při výkonu správy vodního toku, pokud je to nezbytně nutné a po předchozím projednání s vlastníky pozemků užívat pozemků sousedících s korytem vodního toku
- Způsobí-li správce vodního toku při výkonu oprávnění škodu, je povinen ji nahradit (o náhradě škody platí obecné předpisy)

Vodní právo 5

Povinnosti vlastníků pozemků, na nichž se nacházejí koryta vodních toků a susedících (§ 50 a 51 vodního zákona)

- Strpět na svém pozemku břehové porosty, jakož i ob. nakládání ve VT
- Udržovat břehy koryta vodního toku ve stavu potřebném k zajištění neškodného odtoku vody, odstraňovat překážky a cizorodé předměty ve vodním toku, s výjimkou nánosů, **pokud tyto činnosti neznamenaají vynaložení zvláštních nákladů, zvláštní odbornou způsobilost nebo použití speciální techniky**
- Ohlašovat správci vodního toku zjevné závady v korytě vodního toku
NS 25 Cdo 4265/2015: Poruší-li obec jako vlastník pozemku, na němž se nachází koryto vodního toku, povinnost ohlašovat správci vodního toku zjevné závady v korytě vodního toku [§ 50 písm. d) zák. č. 254/2001 Sb.], odpovídá (společně se správcem vodního toku) za škodu způsobenou zneprůchodněním vodního toku těmito závadami a zatopením přilehlých pozemků, nebyla-li škoda způsobena neodvratitelnou událostí.
- Strpět VD vybudovaná před 1.1.2002 a přirozené koryto vodního toku
- Strpět (po předchozím projednání) průchod osob podél
- Povinnosti vlastníků pozemků a staveb, které se nacházejí v záplavovém území nebo zhoršují průběh povodně (§ 85 vodního zákona)

Vodní právo 5

Povinnosti vlastníků staveb a zařízení v korytech vodních toků nebo sousedících s nimi (§ 52 vodního zákona)

- Vlastníci staveb a zařízení v korytech vodních toků jsou povinni odstraňovat předměty zachycené či ulpělé na těchto stavbách a zařízeních a nakládat s nimi podle zákona o odpadech
- Vlastníci staveb, které nejsou vodními díly, nebo zařízení v korytech vodních toků, popřípadě sousedících s nimi jsou povinni ve veřejném zájmu dbát o jejich statickou bezpečnost a celkovou údržbu, aby neohrožovaly plynulý odtok povrchových vod, a zabezpečit je proti škodám působeným vodou a odchodem ledu
- Pokud k narušení plynulého odtoku vod dojde v důsledku zanedbání péče o tyto stavby nebo zařízení, jsou jejich vlastníci povinni na své náklady provést nápravu a plynulý odtok vody plně obnovit; jinak je vodoprávní úřad oprávněn zajistit nápravu na náklady vlastníka; odpovědnost za škodu způsobenou zanedbáním povinné péče o stavbu nebo zařízení v korytě vodního toku nebo s ním sousedícím tím není dotčena

Děkuji za pozornost